

CK.0000073967

PHẠM TRÌNH - TRẦN MINH
(Sưu tầm, biên soạn)

Cẩm Nang

LỄ HỘI

Truyền Thống

VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

**CẨM NANG
LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG VIỆT NAM**

PHẠM TRÌNH – TRẦN MINH
(Sưu tầm - biên soạn)

Cẩm nang
**LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG
VIỆT NAM**

NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

LỜI NÓI ĐẦU

Lễ hội truyền thống là loại hình sinh hoạt văn hóa, sản phẩm tinh thần của người dân được hình thành và phát triển trong quá trình lịch sử. Người Việt Nam từ hàng ngàn đời nay có truyền thống "Uống nước nhớ nguồn". Lễ hội là sự kiện thể hiện truyền thống quý báu đó của cộng đồng, tôn vinh những hình tượng thiêng, được định danh là những vị "Thần" - những người có thật trong lịch sử dân tộc hay huyền thoại. Hình tượng các vị thần linh đã hội tụ những phẩm chất cao đẹp của con người. Đó là những anh hùng chống giặc ngoại xâm; những người khai phá vùng đất mới, tạo dựng nghề nghiệp; những người chống chọi với thiên tai, trừ ác thú; những người chữa bệnh cứu người; những nhân vật truyền thuyết đã chi phối cuộc sống nơi trần gian, giúp con người hướng thiện, giữ gìn cuộc sống hạnh phúc... Lễ hội là sự kiện tưởng nhớ, tỏ lòng tri ân công đức của các vị thần đối với cộng đồng, dân tộc.

Lễ hội là dịp con người được trở về nguồn, nguồn cội tự nhiên hay nguồn cội của dân tộc đều có ý nghĩa thiêng liêng trong tâm trí mỗi người.

Lễ hội cũng là nhu cầu sáng tạo và hưởng thụ những giá trị văn hóa vật chất và tinh thần của mọi tầng lớp dân cư; là hình thức giáo dục, chuyển giao cho các thế hệ sau biết giữ gìn, kế thừa và phát huy những giá trị đạo đức truyền thống quý báu của dân tộc theo cách riêng, kết hợp giữa yếu tố tâm linh và các trò chơi đua tài, giải trí...

Lễ hội là tổng hòa các giá trị văn hóa truyền thống lâu đời của dân tộc Việt Nam. Muốn gìn giữ và phát huy các giá trị quý giá đó, điều đầu tiên là phải biết và hiểu thật sâu gốc gác, nguồn cội của chúng. Nhằm giúp các bạn có cái nhìn cụ thể hơn về lễ hội truyền thống, Trung tâm Giới thiệu Sách TP. Hồ Chí Minh phối hợp với Nhà xuất bản Hồng Đức xuất bản cuốn sách **CẨM NANG LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG VIỆT NAM**, hi vọng qua tập sách này bạn đọc có thể thấy được những cái hay, cái đẹp trong nền văn hóa đậm đà bản sắc của người Việt, đất Việt.

Đây là tập sách được biên soạn trên cơ sở tập hợp, chọn lọc từ các nguồn tư liệu khác nhau đã được công bố trên các phương tiện thông tin đại chúng. Do điều kiện khách quan, chúng tôi chưa trực tiếp liên hệ để xin phép trước, thành thật xin sự lượng thứ của các tác giả!

Trong quá trình biên soạn chắc chắn sẽ không tránh khỏi những thiếu sót nhất định. Rất mong nhận được sự cảm thông và những đóng góp ý kiến của quý vị độc giả để cuốn sách được hoàn thiện hơn khi tái bản.

Xin trân trọng giới thiệu!

TRUNG TÂM GIỚI THIỆU SÁCH TP. HỒ CHÍ MINH

LỄ HỘI MÙA XUÂN

THÁNG GIÊNG

Lễ hội truyền thống cách mạng – Bến Tre

Thời gian: Lễ hội được tổ chức vào ngày 17 tháng 1 Dương lịch hàng năm.

Địa điểm: Tại xã Định Thủy, huyện Mỏ Cày, Bến Tre

Cách thức tổ chức:

Lễ hội truyền thống cách mạng được tổ chức với các hoạt động gắn với sự kiện kỷ niệm ngày truyền thống Cách mạng Đồng Khởi 17/1/1960.

Đối với người dân Bến Tre, ngày 17-1 mãi mãi là ngày không thể nào quên. Năm 1960, dưới ánh sáng Nghị quyết Hội nghị lần thứ 15 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng, nhân dân miền Nam đã vùng lên khởi nghĩa, mở đầu bằng cuộc Đồng Khởi. Những người con anh dũng trên cả ba dải cù lao xanh của quê hương Bến Tre đã vùng lên làm cuộc Đồng khởi với mõ tre và súng gỗ vùng lên đánh Mỹ, diệt ngụy, phá bốt, diệt đồn.

Như vậy, Đồng khởi ở Bến Tre không chỉ có nghĩa đơn giản là cuộc nổi dậy đồng loạt của nhân dân từ tay không cướp đồn địch, giành chính quyền. Đồng khởi là một quá trình liên tục tiến công, liên tục nổi dậy, liên tục giành thắng lợi, hết đợt này đến đợt khác. Đó là một hình thức đấu tranh độc đáo, sáng tạo của cách mạng Việt Nam. Để kỷ niệm chiến thắng hào hùng đó vào ngày 17/1 Dương lịch hàng năm nhân dân tỉnh Bến Tre lại tổ chức Lễ hội truyền thống cách mạng.

Trước đó vào tối 16-1, diễn ra đêm hội Hoa đăng để tưởng nhớ các anh hùng liệt sĩ đã hy sinh được tổ chức ngay trên dòng sông Bến Tre lịch sử, tại khu tượng đài Anh hùng liệt sĩ Hoàng Lam - người chiến sĩ đặc công thủy huyền thoại năm nào. Hàng ngàn ngọn hoa đăng trên sông và những cảnh đánh chìm tàu giặc của đặc công thủy được phục dựng sẽ dẫn dắt người xem đi tiếp từ cảm xúc về một Bến Tre trữ tình lãng mạn trong lễ khai mạc đến với một Bến Tre của tấm lòng cảm tạ và tri ân sâu sắc đối với những chiến sỹ cách mạng đã ngã xuống mảnh đất này.

Ngày Bến Tre Đồng khởi được tổ chức vào tối 17-1 tại khu Sao Mai. Đây là điểm nhấn nổi bật của cả Lễ hội với một chương trình nghệ thuật và một lễ diễu binh, diễu hành được tổ chức. Lễ hội truyền thống cách mạng mang âm hưởng chủ đạo của một bản anh hùng ca bắt diệt được dàn dựng kết hợp giữa hình ảnh của hàng chục đài đuốc lửa và hàng trăm ngọn đuốc lửa rực cháy với âm thanh của hàng trăm chiếc trống và hàng ngàn chiếc mõ tre được phát cho những người tham dự cùng đánh tạo nên không khí sống động nhất của những ngày đồng khởi năm xưa.

Đặc biệt, tại đây chúng ta sẽ được gặp lại những người phụ nữ con cháu của "đội quân tóc dài" năm xưa đến từ Mỏ Cày, gặp Bà mẹ Việt Nam Anh hùng có cả ba người con trai ngã xuống cho quê hương, đất nước.

Đêm ca múa nhạc tổng hợp mang tên Ký ức Đồng khởi được tổ chức vào tối 18-1. Ngoài ra còn có các hoạt động văn nghệ, hội thao, hội chợ... cũng được tổ chức trong dịp Lễ hội.

Hội đù xuân ở Thủy Nguyên – Hải Phòng

Thời gian: Lễ hội diễn ra vào dịp Tết Nguyên đán

Địa điểm: Tổ chức ở nhiều xã thuộc huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng như: xã Tiên Hương, Thủy Sơn, Thủy Đường, An Lư, Hòa Bình, Thủy Triều, Tam Hưng...

Cách thức tổ chức:

Theo truyền ngôn của các già làng địa phương huyện Thủy Nguyên thì đù xuân ở đây đã có từ lâu. Đây là một trong những trò chơi của ngày hội xuân khá hấp dẫn, là trò chơi thể thao dân tộc và được tuổi trẻ rất thích, là dịp để trai, gái gặp gỡ nhau.

Trước ngày hội, khoảng 28 đến 29 tháng Chạp Âm lịch tại các bãi đất khô ráo, rộng rãi mỗi địa phương đều trồng từ một đến nhiều cây đu trên nhiều địa điểm khác nhau. Họ chọn cây tre to, dài, để trồng đu. Một cây đu có thể được trồng bởi 4-6 cây tre to. Cần đu cũng là những cây tre dài nhưng thon nhỏ, thường phải là tre đực để lúc người đu nắm vào cho gọn và chắc tránh xảy ra trượt hay tuột tay lúc đu nhanh, mạnh.

Chơi đu cũng giống như một cuộc đua tài đòi hỏi ở bạn sự nhanh nhẹn, tháo vát, dẻo dai và cả sự dũng cảm. Khi một người lên cần đu có thể nhờ một người khác đẩy cho mình có đà. Sau đó là tự người đu nhún tùy ý. Muốn đu được cao, đu đẹp, đu lâu phải có sức khỏe đòi dào và luyện tập công phu. Bắt đu cũng cần phải biết cách và có sức khỏe, nếu không đu văng sẽ bị ngã, người nào mà bắt được đu thì không ai tranh nữa. Đó là quy định chung của hội, khi đu lúc muốn xuống phải báo hiệu cho mọi người biết bằng cách khép tay đu lại vòng qua ngực.

Nhưng đẹp nhất vẫn là đu đôi, ác đôi trai gái ưng ý lựa chọn nhau lên đu, người nhún người đẩy. Tài năng và lòng dũng cảm của các chàng trai cô gái được phô bày ở đây như dịp tự thể hiện bản thân. Hồ Xuân Hương đã miêu tả trò chơi đu rằng:

"Bốn mảnh quần hồng bay phấp phới

Đôi hàng chân ngọc duỗi song song"

Chơi đu xuân là một trò chơi thể thao dân tộc có từ lâu đời được tuổi trẻ rất thích, là dịp trai gái gặp gỡ nhau thi tài tìm hiểu và cũng là một nét văn hóa đậm đà của người dân nơi đây.

Lễ hội Gầu tào của người Mông

Thời gian: Thời gian mở hội thường trong khoảng từ ngày mồng một đến ngày 15 tháng Giêng Âm lịch. Nếu hội tổ chức 3 năm liền thì mỗi năm tổ chức 3 ngày liên, hội làm gộp một năm sẽ tổ chức 9 ngày.

Địa điểm: Trong cộng đồng người Mông ở các tỉnh Tây Bắc.